

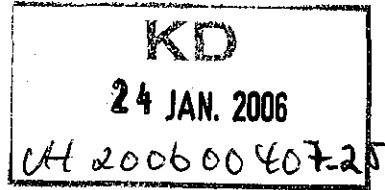
UNIVERSITETET I BERGEN

Tlf.: 55582002 - Faks: 55589643

Besøksadresse: Muséplass 1 - Postadresse: Postboks 7800, 5020 Bergen

E-post: postmottak@uib.no

Bergen, 18. januar 2006

Jnr 05/12309

Kunnskapsdepartementet

Høringsuttalelse om

Utkast til forskrift om godskriving av høyere utdanning

Vi viser til brev av 6.12.2005 med vedlegg fra Utdannings- og forskningsdepartementet. Ved Universitetet i Bergen ble utkastet til ny forskrift sendt til fakultetene, Studentrådet og relevante fagavdelinger den 14. desember, og det ble holdt et høringsmøte om saken den 12. januar. I tillegg ble godskriving av høyere utdanning diskutert i møte 4. oktober i Universitetets Utdanningsutvalg med bakgrunn i Bjelle-utvalgets innstilling. Kommentarer som fremkom i disse møtene er innarbeidet i universitetets uttalelse.

Forskriften gjelder godskriving av høyere utdanning som del av bachelor-grad. Utkastet er, slik departementet skriver i sitt brev, i stor grad en videreføring av tilsvarende bestemmelser i tidligere reglement for cand.mag.-graden: *Forskrift om krav til bredde og fordypning for grader og yrkesutdanninger ved universiteter og høyskoler* og *Forskrift om godskriving av grad, yrkesutdanning, utdanningsprogram, fag eller emne fra institusjon under lov om universiteter og høyskoler som del av en cand.mag.-grad.*

Generelle kommentarer

I departementets brev av 18.11.2005 heter det at "Departementet vil foreta en ny gjennomgang av lovens bestemmelser om godkjenning og godskriving av annen utdanning, og se på behovet for lovendringer som eventuelt kan gjøre regelverket mer oversiktlig på dette området. Departementet tar sikte på at det blir satt i gang et utredningsarbeid om dette i løpet av kort tid."

Universitetet i Bergen ser en ny gjennomgang som nødvendig, og vil tilrå at konsekvensene av universitets- og høyskolelovens § 3 – 4, første ledd, vurderes i forhold til den nye gradsstrukturen med kortere normert studietid for lavere grad enn tidligere, og spesielt i forhold til intensjonene i Kvalitetsreformen. Det bør vurderes om lovparagrafen og den praksis som utkastet til forskrift legger opp til, er for liberal.

Hovedmålet med nye studieprogrammer og revidering av tidligere studieplaner har vært utviklingen av helhetlige studieprogrammer med *synlig faglig sammenheng* mellom de forskjellige emnene. Det vil fra 2006 bli krav om at studieplanene også på bachelor-nivå med tilhørende emner skal beskrive hvilket læringsutbytte et fullført program skal gi en ferdig kandidat.

Innføringen av nye undervisningsmetoder og tettere oppfølging av studentene har til hensikt å bygge opp under studentenes valg av studieprogram, å skape kullfølelse, å redusere frafall for på den måten bidra til å øke antallet studenter som gjennomfører en utdanning. Et viktig mål for den lavere graden er dessuten å legge til rette for studier på høyere nivå. Kvalitetsreformen forutsetter også at den lavere graden skal tilrettelegges slik at studentene kan gjennomføre en del av sitt studium ved utenlandske læresete.

Godkjenning og godskriving av utdanning fra andre læresteder i studentens grunnutdanning (tildeling av kandidatens første norske bachelor-grad)

Målet for dette arbeidet har vært at en student skal kunne flytte seg mellom læresteder uten å måtte gå opp til ny eksamen i samme emne/emner ved det nye lærestedet.

Tildeling av grad som omfatter utdanning fra flere læresteder oppfattes ikke som et problem til tross for at faglig godkjenning/innpassing av eksamener fra andre, spesielt utenlandske læresteder, kan være arbeidskrevende. Fagmiljøene har innenfor sine fagfelt nedlagt et stort arbeid for å lette overgang mellom institusjonene. Reglene har vært klare: det skal ikke gis dobbel uttelling innenfor ett studieprogram for samme faginnhold, og kandidaten skal ha tatt et visst antall studiepoeng/vektall ved sitt nye lærested for å få utstedt et vitnemål.

Dokumentasjon av tilleggskompetanse utover en bachelor-grad (tildeling av kandidatens andre bachelor-grad)

Utdanningspolitiske spørsmål har oppstått i forbindelse med opplegg for å dokumentere en tilleggsutdanning utover oppnådd bachelor-grad. I det foreliggende utkast til forskrift foreslås at tilleggskompetanse sammen med tidligere krediterte studiepoeng skal gi rett til grad nummer to. Slik forslaget nå foreligger, kan et visst antall studiepoeng – opptil 120 tidligere krediterte – inngå i en ny grad dersom kandidaten tar minimum 60 nye studiepoeng. Det foreslås at institusjonene selv kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for enkelte utdanninger. Et betydelig antall oppnådde studiepoeng kan således gjenbrukes i flere grader.

Argumentet for dette er behovet for tydeligere dokumentasjon av oppnådd kompetanse. Tilleggskompetansen kan være grunnlaget for opptak til mastergradsstudier som kandidaten ikke hadde dokumentert i tidligere vitnemål. Det er også blitt anført at det av internasjonale årsaker vil være en fordel om tilleggskompetansen er dokumentert i form av en ny grad og et nytt vitnemål med Diploma Supplement.

En eventuell ny grad med tidligere krediterte studiepoeng må forklares nøye i et nytt Diploma Supplement. Dette er tidkrevende manuelt arbeid. Hvis utkastet til forskrift blir vedtatt, bør sannsynligvis godskriving av annen utdanning også forklares i punkt 8 i Diploma Supplement, som NOKUT har ansvaret for.

Også et annet generelt spørsmål reiser seg: Lovparagrafen sier klart at godskriving gjelder mellom institusjonene. Dersom utkastet til forskrift blir vedtatt, må ikke tilsvarende retningslinjer også gjelde internt ved et og samme lærested, dvs at tilleggsutdanning med et bestemt omfang også ved eget lærested gir rett til en ny grad?

Universitetet i Bergen er skeptisk til de prinsippene for dokumentasjon av tilleggskunnskaper som det legges opp til i utkastet til forskrift, og spesielt til det store antallet studiepoeng, 2/3, som skal kunne gjenbrukes i en ny grad. Denne formen for dokumentasjon av tilleggskompetanse synes, etter det vi kjenner til, ikke å være vanlig i utlandet, spesielt ikke dersom studieprogrammene har en stram oppbygging. Norske grader bør ha et godt internasjonalt renommé, og gjenbruk av stort antall studiepoeng i flere grader bør derfor unngås.

Faglig sett har vi også problemer med å se at den foreslåtte liberale formen for godskrivning av høyere utdanning som det her legges opp til, er i tråd med den nye NOKUT-forskriftens kriterier for akkreditering av studietilbud/programmer, ei heller i tråd med de internasjonale standardene for studieprogrammer (ENQA-standardene) som ble vedtatt av utdanningsministrene i Bergen i mai. For hvert enkelt studieprogram og emne skal det nå beskrives hvilket læringsutbytte de gir. Studieprogrammene med tilhørende grader skal også kunne gjenkjennes i et nasjonalt/europeisk rammeverk for kvalifikasjoner.

Som metode for å dokumentere tilleggskompetanse vil Universitetet i Bergen heller foreslå at dette gjøres i form av en karakterutskrift. For at arbeidsgivere skal kunne tolke karakterutskriften foreslår vi at karakterutskriftene i Norge *snarest* standardiseres bl.a. ved at emnekodene angir nivå på et emne, og at emner som inngår i en fordypning/spesialisering vises på en klar måte. Tilleggskompetanse utover grunnlaget for vitnemålet må i tillegg markeres klart. Beskrivelse av karaktertabellene og tolking av emnekodene bør være en del av alle vitnemål og Diploma Supplements. Ikke bare i forbindelse med dokumentasjon av tilleggsutdanning/utdanning fra utlandet osv vil det være et stort fremskritt om karakterutskriftene standardiseres, men også i forhold til økt mobilitet mellom læresteder og dokumentasjon av utdanning på arbeidsmarkedet i inn- og utlandet.

Universitetet i Bergen vil i denne forbindelse be om at departementet vurderer opprettelse av en norsk vitnemålsdatabase for høyere utdanning. En slik base vil være til nytte for både lærestedene og ferdige kandidater.

Dersom høringsforslaget vil bli opprettholdt, foreslår Universitetet i Bergen, både av nasjonale og internasjonale grunner, at krav til nye studiepoeng må være minst 90 nye studiepoeng, og dette må gjelde samtlige studieprogrammer til bachelor-graden i Norge. Kravet til nye studiepoeng utover minimumskravet må deretter være avhengig av studieplanen for hvert enkelt studieprogram.

Forslag til presiseringer

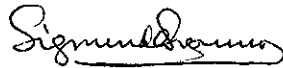
For å unngå misforståelser vil vi foreslå at det presiseres i navnet på forskriften at denne gjelder godskrivning av høyere utdanning *som del av bachelor-grad*.

Grad

Begrepet "grad" er uklart. Ved universitetene kan flere studieprogrammer fra flere fakulteter gi samme grad/gradsbetegnelse, for eksempel Bachelor i kultur- og samfunnsvitenskap (UiB), Bachelor i kultur- og samfunnsfag (UiO, UiTø) for historisk-filosofiske fag og samfunnsfag, og Bachelor i naturvitenskap (UiB) for både naturvitenskap og matematikk med mer. Ved høyskolene kan Bachelor i ingeniørfag ha flere studieretninger. Flere læresteder har således innenfor lavere grad valgt en fellesbetegnelse for beslektede studieprogrammer. Videre skal alle læresteder innen høyere utdanning etter gjeldende bestemmelser i NOKUT-forskriften ha en bachelor-forskrift som regulerer bredde og dybdekravet i en bachelor-grad,

samt eventuelle andre felleskrav. De faglige bestemmelsene er nedfelt i studieprogrammenes studieplaner.

Derfor tolker vi begrepet "grad" som entydig med "studieprogram" i den svært viktige presiseringen i merknad til § 1: *"Forbudet mot dobbel uttelling som fremgår i loven § 3 – 4 første ledd annet punkt setter forbud mot at studenter skal få dobbel uttelling for samme faginnhold innenfor samme grad. Forbudet gjelder ikke mellom grader."*

Sigmund Grønmo
Rektor

Sverre Spildo
Ass. univ.dir.